

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

СЕКЦІЯ № 1

ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Борисюк Анна Сергіївна

здобувачка вищої освіти 1-го курсу магістратури

Центру заочного та дистанційного навчання

за спеціальністю «Міжнародна журналістика»

Національного університету «Одеська юридична академія»

ФЕЙКОВІ НОВИНИ: ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО ТА ПРАВОВІ ІНІЦІАТИВИ КРАЇН СВІТУ У РЕГУЛЮВАННІ ТА БОРОТЬБІ З НИМИ

Актуальність теми обумовлена тим, що дезінформація має великий вплив на суспільство, економіку та політику, адже вона може підривати довіру до медіа, маніпулювати громадською думкою або навіть становити загрозу національній безпеці. Також є важливим те, що під час війни в нашій країні поширюється чимало фейкових новин для маніпуляції суспільною думкою, створення паніки та підриву довіри до влади.

«Фейк – повністю або частково вигадана інформація про суспільні події та людей, яка містить усі ознаки правдивого повідомлення, але його фактаж умисно викривлений, поданий частково чи повністю зі спотвореним контекстом» [1].

Є різні види фейків, тому їх варто розділити на групи:

За методом поширення фейки є: масмедійні фейки – ті, що створюються спеціально для ЗМІ і через них поширюються та мережеві чутки – коли поширюють чиясь видумку через соціальні мережі.

За формою є фотофейк, відеофейк і фейковий журналістський матеріал [2].

Фотофейк – візуальний контент, який створюється за допомогою технічного втручання, наприклад, графічні редактори. Відеофейк – це підроблене або маніпульоване відео, яке створене за допомогою монтажу кадрів, накладення

звуків, використання технології «deepfake», що використовується для зміни обличчя та голосу з метою ввести глядача в оману. Фейковий журналістський матеріал – це неправдива або спотворена інформація, яка подається у формі новин, статей або репортажів з метою маніпуляції громадською думкою, що може містити вигадані факти, перекручені цитати, використання емоційно забарвлених висловів чи фото/відеоматеріалів, які не відповідають дійсності.

«Фейкові новини – неправдиві історії, які виглядають як новини, поширюються в Інтернеті чи з використанням інших засобів масової інформації, зазвичай створюються для впливу на політичні погляди або як жарт [3].»

Фейкові новини відіграють чималу роль в сучасному світі, адже вони впливають на більшість гілок суспільного життя, такі як політика, економіка, громадська думка та міжнародні відносини.

Беручи до уваги політику, можна говорити про те, що фейкові новини можуть впливати на виборчі процеси, а також бути інструментом для підриву авторитету політичних діячів та політичних суперників. Яскравим прикладом цього можна назвати вибори президентів Франції, коли російські ЗМІ поширювали неправдиву інформацію про Еммануеля Макрона, ніби-то він є «агентом США», що вплинуло на його репутацію та результати голосування [4].

Говорячи про економіку, то фейкові новини можуть негативно впливати на ринки та бізнес-середовище, тим самим створюючи хибні уявлення про економічну ситуацію, компанії та продукти. Одним з прикладів є розповсюдження неправдивої інформації про компанію Protect & Gamble у 1980-х роках, що компанія ніби-то пов'язана з сатанинськими культами, що призвело до падіння продажів [5].

Також фейкові новини мають значний вплив на громадську думку, її формування та зміну шляхом формування хибного уявлення про ті чи інші події та викликати емоційні реакції. Наприклад, у 2020 році при пандемії COVID-19 стрімко розповсюджувалася інформація про те, що вірус штучно створений в лабораторіях для зменшення кількості населення планети, або що вакцинація спрямована на чіпування людей та їх подальшого відстеження.

Щодо міжнародних відносин, то фейкові новини можуть суттєво впливати на міжнародні відносини, викликаючи конфлікти та підрив довіри до держав. До прикладу можна взяти російсько-українську війну, коли Росія поширювала неправдиву інформацію про ситуацію на сході України, використовуючи такі заяви, як «захист російськомовного населення», «нацисти при владі» та інше, що вплинуло на репутацію України за кордоном.

Маючи вплив фейкових новин на міжнародні відносини, виникає питання регулювання та боротьби з ними.

У ЄС було створено групу East StrarCom Task Force, яка керує веб-сайтом euvdisinfo.eu та щотижня випускає огляд останніх новин, які містять дезінформацію [6]. Також було створено «Кодекс практики щодо дезінформації», в якому підписуючі сторони зобов'язані демонетизувати поширення дезінформації, гарантувати прозорість політичної реклами, налагоджувати та посилювати співпрацю з фактчекерами [7].

У Німеччині Бундестаг прийняв Закон «Про вдосконалення правоохоронної діяльності у соціальних мережах» (NetzDG), який зобов'язує соціальні мережі видаляти незаконний, в тому числі фейковий контент протягом 24 годин після отримання скарги та включає відповідальність за невиконання цієї вимоги [8].

У Сінгапурі прийнято Закон «Про захист від неправдивої інформації та маніпуляції онлайн», який надає урядовим міністрам повноваження вимагати від платформ і осіб виправляти чи видаляти фейковий контент та встановлює відповідальність за невиконання вимог [9].

Для того, щоб надавати підтримку у протидії неправдивій інформації у Швеції створено «Управління психологічного захисту», яке виявляє та аналізує інформаційний вплив, що може загрожувати шведським інтересам [10].

У Франції для боротьби з фейковою інформацією та її поширенням розроблено закон проти маніпулювання інформацією №772 та проєкт закону «Про боротьбу з маніпулюванням інформацією» №799, в яких наведено в правила щодо боротьби з дезінформацією під час виборчих кампаній та наділено суд

повноваженням блокувати контент, що поширює неправдиву інформацію під час виборів, або створений для впливу на результати голосування [11].

В Україні на тлі повномасштабної війни також є важливим розпізнавання фейків та боротьба з ними, адже «Україна бореться з ворогом як на військовому, так і на інформаційному фронті, тому вкрай важливо, щоб всі без виключення українці мали належний рівень медіаграмотності [12]», тому було розроблено інноваційний інструмент «Калькулятор фейків», де кожен громадянин може в будь-який час за конкретними ознаками дізнатись чи є новина фейковою чи правдивою. Також діє «Центр протидії дезінформації», який направлений на виявлення та боротьбу з фейковою інформацією, що може становити загрозу національній безпеці України та забезпечує інформативну безпеку в цілому [13].

Таким чином, в кожній країні по різному регулюються фейкові новини та встановлюється відповідальність за їхнє публікування чи розповсюдження. Фейкові новини є загрозою сучасного світу, яка має великий вплив на суспільство. Вони можуть поширюватися як через мас-медіа, так і через соціальні мережі. У відповідь на загрозу фейковим новинам країнами прийнято низку нормативно-правових актів, впроваджено організаційні заходи та створено організації, які направлені на боротьбу з дезінформацією та її розповсюдженням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Панчук Д. М. Фейк. Велика українська енциклопедія. URL : <https://vue.gov.ua/Фейк>
2. Мудра І. Поняття «Фейк» та його види у ЗМІ. *Теле- та радіожурналістика*, 2016. Випуск 15. С. 184-188.
3. Cambridge University Press & Assessment. URL : <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fake-news>
4. Малинка В. Як Франція бореться з фейками: деталі ухвалених законів. Детектор Медіа. 26 листопада 2018. URL : <https://detector.media/infospace/article/142843/2018-11-26-yak-frantsiya-boretsya-z-feykamy-detali-ukhvalenykh-zakoniv/>

5. Skvarla R. When 1980s Satanic Panic Targeted Procter & Gamble. Atlas Obscura. July 13, 2017. URL : <https://www.atlasobscura.com/articles/procter-gamble-satan-conspiracy-theory>
6. Bentzen N. Fake News and the EU's Response. European Parliament Think Tank, April, 2017. URL : <https://epthinktank.eu/2017/11/20/disinformation-fake-news-and-the-eus-response/>
7. European Commission. 2022 Strengthened Code of Practice on Disinformation. June 16, 2022. URL : <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2022-strengthened-code-practice-disinformation>
8. Регулювати не можна ігнорувати. Як світ контролює дезінформацію в інтернеті. Громадянська мережа ОПОРА. 17 грудня, 2020. URL : <https://www.oporaua.org/vybory/reguliuvati-ne-mozhna-ignoruvati-iak-svit-kontroliuie-dezinformatsiiu-v-interneti-22735>
9. Benner T. Singapore passes new law to police fake news despite concerns. Aljazeera. May 9, 2019. URL : <https://www.aljazeera.com/news/2019/5/9/singapore-passes-new-law-to-police-fake-news-despite-concerns>
10. Psychological Defence Authority. Our mission. March 15, 2024. URL : <https://mpf.se/psychological-defence-agency/about-us/our-mission>
11. Kayali L. French constitutional court strikes down most of hate speech law. Politico. June 18, 2020. URL : <https://www.politico.eu/article/french-constitutional-court-strikes-down-most-of-hate-speech-law/>
12. Міністерство культури та інформаційної політики в Україні. Українці зможуть легко відрізнити фейки від правдивих новин завдяки «Калькулятору фейків». Урядовий портал Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. 7 червня, 2024. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraintsi-zmozhut-lehko-vidrizniaty-feiky-vid-pravdivykh-novyn-zavdiaky-kalkuliatoru-feikiv>
13. Про Центр протидії дезінформації: Указ Президента України від 07.05.2021 р. № 187/2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/2021#Text>

Ключові слова: фейк, фейкові новини, неправдива інформація, дезінформація, протидія дезінформації, поширення фейків.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Дронов Владислав Юрійович.

Вотчал Олексій Вікторович

здобувач 1-го курсу магістратури

факультету прокуратури та слідства

Національного університету «Одеська юридична академія»

МОНІСТИЧНА ТЕОРІЯ СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА ТА ЇЇ ВПЛИВ

Моністична теорія співвідношення міжнародного та національного права є однією з двох основних концепцій, що пояснюють відносини між правовими системами держави та міжнародного співтовариства. Її ключовий принцип полягає в тому, що міжнародне та національне право є єдиною, нерозривною системою, де міжнародні норми мають пряму дію в національному правопорядку і не потребують додаткової імплементації або трансформації на рівні держави.

Ефективне співвідношення між міжнародним і національним правом сприяє виконанню таких завдань, як захист прав людини, забезпечення миру і безпеки у світі, сприяння культурному розвитку, підтримка діалогу між державами, інтернаціоналізація виробництва та ефективне регулювання світової економіки.

У взаємодії між міжнародним і національним правом існує концепція «пріоритету міжнародного права» [1]. Якщо держава ратифікувала міжнародний акт або взяла на себе зобов'язання за міжнародним договором, вона зобов'язана неухильно дотримуватись його положень. Ця концепція також включає механізми контролю за дотриманням прав людини на міжнародному та національному рівнях.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
СЕКЦІЯ №1. ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	6
Борисюк Анна Сергіївна ФЕЙКОВІ НОВИНИ: ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО ТА ПРАВОВІ ІНІЦІАТИВИ КРАЇН СВІТУ У РЕГУЛЮВАННІ ТА БОРОТЬБИ З НИМИ.....	6
Вотчал Олексій Вікторович МОНІСТИЧНА ТЕОРІЯ СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА ТА ЇЇ ВПЛИВ.....	11
Горячківська Оксана Вікторівна МІЖНАРОДНА ВВІЧЛИВІСТЬ ЯК ДЖЕРЕЛО МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	14
Джигирей Владислава Василівна СУТЬ ДЕЯКИХ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ.....	17
Костюк Мар'яна Іванівна ПРИНЦИПИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ ТА НЕПОРУШНОСТІ КОРДОНІВ ЯК ФУНДАМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ.....	21
Купенко Артем Ігорович КОНЦЕПЦІЯ РЕЄСТРАЦІЇ СУДНА ЗА ПРОЦЕДУРОЮ «ЗРУЧНИЙ ПРАПОР» В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	26
Лебедевич Анна Дмитрівна та Письменна Ксенія Ігорівна ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ МІЖНАРОДНИХ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	31
Перерва Єлизавета Владиславівна ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СІМ'Ї.....	36
Савлук Андрій Леонідович МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА: СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ.....	39
Селіщева Валерія Володимирівна КЛАСИФІКАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ.....	43
Філіппова Катерина Олександрівна ІСЛАМСЬКЕ ПРАВО : ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	50
Шевченко Єлизавета Олегівна ПІДТРИМАННЯ ПРАВОПОРЯДКУ В МІЖНАРОДНОМУ СПІВТОВАРИСТВІ.....	54
СЕКЦІЯ № 2. ПРАВО МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА МІЖНАРОДНИХ КОНФЕРЕНЦІЙ.....	57
Склярчук Кирило Олександрович	